

บทคัดย่อ

ประเทศไทยอยู่ในยุทธศาสตร์ด้านที่ตั้งที่เป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูงในการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่ง และเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจการค้า การท่องเที่ยว และเชื่อมโยงผ่านกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านไปยังภูมิภาคต่างๆ การส่งเสริมศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ชายแดนจึงมีความสำคัญทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมระหว่างประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นกระบวนการสำคัญในการประสานประโยชน์ด้านการค้า การลงทุน และการบริการต่างๆ งานวิจัยในครั้งนี้จึงศึกษาและพัฒนาแนวคิดกระบวนการและแบบจำลองสำหรับพัฒนาเมืองชายแดนฤดู ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาต้นแบบแบบจำลองเมืองชายแดนฤดู กรณีเมืองชายแดนบ้านโคก ที่สอดคล้องกับศักยภาพและรองรับการเติบโตของเมืองชายแดนอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงบริบทและการพัฒนาตามศักยภาพที่มีอยู่เพื่อประโยชน์สูงสุดของคนในพื้นที่ การศึกษาวิจัยโดยใช้กระบวนการเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งทั้งข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ จากการลงสำรวจเก็บข้อมูลภาคสนาม การสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ และการจัดกระบวนการสัมมนารับฟังความคิดเห็น และกิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมจากหน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัดอุตรดิตถ์ ผลที่ได้จากการศึกษา ประกอบด้วย สองส่วนสำคัญ ส่วนแรก คือ ต้นแบบจำลองการพัฒนาเมืองชายแดนระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 ตามศักยภาพเมืองชายแดนขนาดเล็กรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน ที่ได้จากการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ส่วนที่สอง คือ กระบวนการมีส่วนร่วมสำหรับพัฒนาเมืองชายแดน ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาทั้งสองส่วนเป็นกรอบแนวคิดทั้งเชิงวิชาการ และเครื่องมือเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นประโยชน์เชิงนโยบาย และเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้สำหรับการวางแผนและพัฒนาเมืองชายแดนได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : เมืองชายแดนฤดู, การวางแผนและพัฒนาเมืองชายแดน, การมีส่วนร่วม, แบบจำลอง, ต้นแบบ

Abstract

Thailand is a high potential country acting as a central link of ASEAN region for economic, trading, transportation, and tourism hubs connecting in and around neighboring and other ASEAN countries. Undoubtedly, border planning and development is crucial issue to be promoted for economic, social, and cultural prosperities in this region. For achieving these benefits, collaboration among public, private and community sectors are imperative. That is a main reason of this project which aims to develop a conceptual framework and modelling prototypes for Phu Doo Borders Development which is a study area in Uttaradit Province. Ban Khok border town was selected as an empirical study to conduct this project based on its own available resources and competency by optimizing its benefits for all to achieve sustainable border town development. The qualitative research methods were implemented based on both primary (fieldworks through good practices either in Thailand or abroad, interviews, and participatory activities through relevant organizations) and secondary approaches (document-based). The results of this study are border town development modellings (Prototype 1, 2 and 3) and participatory tool for border town planning and development that contribute to policy making and good practice which can be applied for other border town development in more sustainable future.

Keywords: Phu Doo Borders, Border Town Planning and Development, Participation, Modelling, Prototype